

TARYBOS REKOMENDACIJA**2015 m. liepos 14 d.****dėl 2015 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Ispanijos stabilumo programos**

(2015/C 272/13)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2015 m. liepos 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių, o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių ⁽³⁾. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;
- (3) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽⁴⁾ dėl 2014 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Ispanijos stabilumo programos. 2014 m. lapkričio 28 d. pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 473/2013 ⁽⁵⁾ Komisija pateikė nuomonę dėl Ispanijos 2015 m. biudžeto plano projekto;

⁽¹⁾ O L L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ O L L 306, 2011 11 23, p. 25.

⁽³⁾ Toliau taikomos pagal 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimą 2014/322/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių 2014 m. (O L L 165, 2014 6 4, p. 49).

⁽⁴⁾ 2014 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija dėl 2014 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2014 m. Ispanijos stabilumo programos (O L C 247, 2014 7 29, p. 35).

⁽⁵⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (O L L 140, 2013 5 27, p. 11).

- (4) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Ispėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Ispanija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (5) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, sparčiau vykdyti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;
- (6) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. šalies ataskaitą dėl Ispanijos. Joje įvertinta Ispanijos pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas; į šalies ataskaitą įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai. Komisijai atlikus analizę galima daryti išvadą, kad Ispanijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis ryžtingų politikos veiksmų ir kurį reikia specialiai stebėti. Visų pirma, nors pastaraisiais metais padaryta tam tikra pažanga perbalansuojant einamąją sąskaitą ir dėtos didelės pastangos siekiant sumažinti finansinį išiskolinimą, būtina ir toliau atidžiai stebėti su dideliu privačiojo ir viešojo sektorių išiskolinimu susijusią riziką ir labai neigiamą grynąją tarptautinių investicijų poziciją šalyje, kurioje yra labai didelis nedarbas. Ypač svarbu imtis veiksmų, kad būtų sumažinta neigiamų padarinių Ispanijos ekonomikai rizika ir, atsižvelgiant į šalies ekonomikos dydį, neigiamo šalutinio poveikio visai ekonominei ir pinigų sąjungai rizika;
- (7) 2015 m. balandžio 30 d. Ispanija pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą ir 2015 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų tarpusavio sąsajas, jos vertintos vienu metu;
- (8) šiuo metu Ispanijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. 2015 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja pasiekti pagal perviršinio deficito procedūrą nustatytus nominalaus deficito tikslus – 4,2 % BVP 2015 m. ir 2,8 % BVP 2016 m. Vyriausybė planuoja vidutinio laikotarpio tikslą, t. y. struktūriniu požiūriu subalansuotą biudžetą, pasiekti 2019 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2015 m. pasieks aukščiausią tašką – 98,9 %, o 2018 m. palaipsniui sumažės iki 93,2 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas 2015 m. ir palankus vėlesniais metais. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze numatoma, kad 2015 ir 2016 m. deficitas atitinkamai sieks 4,5 % ir 3,5 % BVP. Todėl yra rizika, kad nebus pasiekti 2015 ir 2016 m. nominalaus deficito tikslai. Be to, numatoma, kad prognozuojamos 2013–2016 m. Ispanijos fiskalinės pastangos yra mažesnės už rekomenduotą lygį, ir 2015 bei 2016 m. reikės papildomų struktūrinių priemonių. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad yra rizika, jog Ispanija nesilaikys Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Ispanija padarė tam tikrą pažangą naikindama viešojo sektoriaus komercinį išiskolinimą. 2014 m. Ispanija taip pat padarė tam tikrą pažangą pateikdama pasiūlymų racionalizuoti regionų lygmens sveikatos priežiūros, švietimo ir socialinės apsaugos išlaidas, tačiau galiausiai jie nebuvo patvirtinti. Vis dėlto 2015 m. gegužės 28 d. buvo priimtas teisės aktas, kuriame nustatyta regionų lygmens vaistų ir sveikatos priežiūros išlaidų taisyklė;
- (9) pagrindiniame įstatyme dėl biudžeto stabilumo ir finansinio tvarumo numatytų prevencinių, taisomųjų ir vykdymo užtikrinimo priemonių įgyvendinimas vyksta lėtai. Sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumas pagerėjo, tačiau vis dar labai svarbu kontroliuoti išlaidų vaistams augimą ir, konkrečiai, stebėti išlaidas vaistams ligoninėse. 2014 m. buvo sėkmingai panaikintas elektros energijos sistemos deficitas ir buvo išspręsta nepelningų mokamų greitkelių problema, taip sumažinant valstybės išlaidas. Tačiau Ispanija neįdiegė būsimų pagrindinių infrastruktūros projektų nepriklausomo vertinimo sistemos; Galiausiai, nors biudžeto vykdymo duomenų prieinamumas labai padidėjo, regionų lygmeniu dar galima tobulėti užtikrinant, kad būtų laikomasi stabilumo įstatymo principo dėl skaidrumo ir daugiamečio pobūdžio, būtų atlikta viešosios apskaitos taisyklių konvergencija ir tinkamai naudojamos nebiudžetinės sąskaitos;
- (10) tam tikra pažanga padaryta mokesčių srityje – pradedama visapusiška mokesčių reforma, kuria siekiama supaprastinti mokesčių sistemą ir padaryti ją palankesnę ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui. 2014 m. lapkričio 20 d. buvo priimta gyventojų ir pelno mokesčių reforma; ji įsigaliojo 2015 m. sausio mėn. Tam tikra pažanga taip pat padaryta kovojant su mokesčių slėpimu, tačiau nedaug pasiekta aplinkos mokesčių srityje. Ispanijos bankų, visų pirma tų, kurie gavo valstybės pagalbą, sektoriaus restruktūrizavimas vyksta sklandžiai. Be to, pastaruoju metu taikant priemones, kuriomis siekiama gerinti galimybes gauti ne bankų teikiamą finansavimą, atsirado bent šiek tiek daugiau galimybių įmonėms gauti finansavimą, ypač atsižvelgiant į tai, kad Ispanijos

įmonės labai priklausomos nuo bankų teikiamų kreditų. Siekiant padėti persikirstyti išteklius ir paremti šiuo metu vykdomą koregavimą, labai svarbu visiškai įgyvendinti šias reformas. Tam tikra pažanga padaryta šalinant likusias įmonių bankroto nagrinėjimo sistemos kliūtis ir 2015 m. vasario 27 d. buvo priimtas įstatymo galią turintis Karališkasis dekretas dėl fizinių asmenų bankroto. Tačiau vis dar reikia toliau tobulinti administracinius ir teisminius gebėjimus nagrinėti bankroto bylas;

- (11) aukštas ilgalaikio nedarbo lygis ir darbo rinkos segmentacija tebestabdo produktyvumo augimą ir daro neigiamą poveikį darbo sąlygoms Ispanijoje. Dėl šios priežasties ir atsižvelgiant į labai didelį nedarbo lygį, kai kuriuose sektoriuose ir kai kuriose įmonėse trumpuoju laikotarpiu darbo užmokestį gali tekti didinti ne tiek daug, kiek produktyvumą, siekiant kurti darbo vietas ir dar labiau didinti konkurencingumą. Socialiniai partneriai iš anksto susitarė dėl išsamaus 2015–2017 m. tarp profesinio susitarimo. Šiame išankstiniame susitarime nurodoma, kaip svarbu per sektorių ir įmonių derybas nustatyti principą, kad darbo užmokestis turėtų augti atsižvelgiant į įmonių produktyvumo skirtumus. Nepaisant reguliavimo reformų, laikinai įdarbintų darbuotojų dalis išliko didelė; dėl to ypač kenčia jaunimas ir žemos kvalifikacijos darbuotojai. Be to, dar nėra išnaudotos visos MVĮ darbuotojams skirtų naujų darbo sutarčių tipų ir paskatų darbdaviams už darbuotojų įdarbinimą pagal neterminuotas sutartis teikiamos galimybės. Ispanijos valdžios institucijos paskelbė, kad iki 2016 m. gegužės mėn. bus atliktas darbdaviams už naujų darbuotojų įdarbinimą siūlomų subsidijų vertinimas.

Valstybinės užimtumo tarnybos ir įstaigų, kurioms buvo užsakyta suteikti paslaugas, veiklos rezultatai yra labai svarbus aspektas norint užtikrinti efektyvią ir tikslingą aktyvios darbo rinkos ir aktyvumo skatinimo politiką, įskaitant efektyvų perkvalifikavimą, kad žmonėms būtų sudarytos sąlygos pereiti į tuos sektorius, kuriuose sukuriama daugiau darbo vietų. Ispanijoje nedaug pasistūmėta spartinant valstybinių užimtumo tarnybų modernizavimą ir mažinant regionų skirtumus;

- (12) jaunimo nedarbo lygis Ispanijoje tebėra labai aukštas (daugiau kaip 50 %), o mokyklos nebaigimo rodiklis yra vienas didžiausių Sąjungoje. Ispanija įgyvendina naujas Įstatyme Nr. 8/2013 dėl švietimo kokybės numatytas švietimo programas, skirtas pradinio ir vidurinio mokslo kokybei gerinti. Nedidelė pažanga padaryta didinant profesinio rengimo ir mokymo aktualumą darbo rinkai, atsiliekama gerinant aukštojo mokslo įstaigų ir darbdavių bendradarbiavimą. 2015 m. planuojama išplėsti dualinio profesinio mokymo sistemą, tačiau jos įgyvendinimo lygis skirtinguose regionuose vis dar labai skiriasi. Įsteigtas specialus komitetas, kurio užduotis – išnagrinėti švietimo bei mokymo programų aktualumą darbo rinkos poreikiams;
- (13) Ispanija nedaug pasistūmėjo gerindama socialinės apsaugos sistemos efektyvumą. Ji parengė naują aktyvumo skatinimo programą, skirtą ilgalaikiams bedarbiams, pagal kurią būtų remiamos pajamos ir teikiama pagalba ieškant darbo. Vis dėlto dėl riboto užimtumo ir socialinių tarnybų veiklos koordinavimo ir įvairių minimalių pajamų programų nesuderinamumo socialinės paramos programos nebuvo itin efektyvios. Nors Ispanijoje skurdo lygis aukštas, ypač tarp mažas pajamas gaunančių namų ūkių, kuriuose yra vaikų, ji nedaug ką nuveikė tobulindama šeimoms skirtas paramos sistemas ir priežiūros paslaugas;
- (14) struktūrinėse reformose turi būti numatyta, kaip pašalinti kliūtis, trukdančias įmonėms augti, kaip padėti MVĮ plėsti savo rinkas ir skatinti inovacijas, didinti eksporto pajėgumus ir skatinti darbo vietų kūrimą, ir kaip padėti įmonėms veiksmingiau konkuruoti, be kita ko vidaus rinkose, ir pagerinti bendrą produktyvumą. Ispanija pradėjo nagrinėti priežastis, dėl kurių jos ekonomikoje veikia daug mažų ir labai mažų įmonių. Išnagrinėjusi priežastis, kodėl įmonės neaugo, Vyriausybė galės pašalinti reguliavimo kliūtis, trukdančias įmonėms augti. Nors įgyvendinant Įstatymą Nr. 20/2013 dėl rinkos bendrumo padaryta tam tikra pažanga, įgyvendinti vis dar vėluojama regionų valdžios lygmeniu. Ne visi regionai jau įgyvendino Įstatymą dėl aplinkosaugos leidimų reguliavimo. Nepadaryta pažangos, susijusios su profesinių paslaugų ir profesinių asociacijų reformos priėmimu. Ispanijos ekonomikos augimo potencialą toliau riboja mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos struktūriniai trūkumai. Todėl tebėra labai svarbu nustatyti naujus finansavimo šaltinius, užtikrinti veiksmingą ir efektyvų išteklių naudojimą, įsteigti naują mokslinių tyrimų agentūrą ir remti priemones, kuriomis siekiama sukurti inovacijoms palankesnę verslo aplinką;

- (15) padaryta tam tikra pažanga geležinkelių tinklo srityje: imtasi priemonių, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugų srityje. 2014 m. liepos 4 d. Ministrų taryba priėmė įstatymo galią turintį Karališkąjį dekretą Nr. 8/2014, kuriuo įsteigiamas fondas, siekiant pagerinti sausumos prieigą prie jūrų uostų;
- (16) Ispanija padarė pažangą įgyvendindama komiteto rekomendacijas dėl visų valdžios lygmenų viešojo administravimo reformos. Buvo imtasi svarbių veiksmų siekiant pagerinti administracinių sprendimų skaidrumą, tačiau nepadaryta pažangos stiprinant priežiūros sistemas, visų pirma viešųjų pirkimų regionų ir vietos lygmenimis. Nesiimta jokių priemonių, kuriomis būtų stiprinami priežiūros įgaliojimai, susiję su viešaisiais pirkimais ir miestų planavimu. Padaryta nedidelė pažanga, susijusi su teismų reformų, kuriomis siekiama gerinti teisingumo sistemos efektyvumą, priėmimu: 2015 m. vasario 27 d. Parlamentui pateikti įstatymo dėl teisminių institucijų ir Civilinio proceso įstatymo projektai, kuriuose numatyta keletas reformų; šiuo metu parlamentinė procedūra taikoma Teisinės pagalbos ir Savanoriškosios jurisdikcijos įstatymų projektams. Tam tikra pažanga padaryta įgyvendinant priimtas reformas, įskaitant *Oficina Judicial*, t. y. reformą, pagal kurią pradedamas teisingumo sistemos skaitmeninimas ir gerinama regionų elektroninių bylų valdymo sistemų sąveika. Turi būti toliau dedamos pastangos šioje srityje;
- (17) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Ispanijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat įvertino veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Ispanijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (18) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo stabilumo programą ir savo nuomonę ⁽¹⁾ visų pirma pateikė toliau išdėstytoje (1) rekomendacijoje;
- (19) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (20) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija taip pat atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Remdamasi šia analize, Taryba pateikė konkrečias rekomendacijas, skirtas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro ⁽²⁾. Kaip šalis, kurios valiuta yra euro, Ispanija taip pat turėtų užtikrinti, kad šios rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Ispanijai 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti, kad iki 2016 m. perviršinis deficitas būtų tvariai panaikintas, ir tuo tikslu 2015 ir 2016 m. imtis reikiamų struktūrinių priemonių, o nenumatytą pelną panaudoti deficitui ir skolai greičiau sumažinti. Didinti regionų viešųjų finansų skaidrumą ir atskaitomybę už juos. Didinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą ir racionalizuoti išlaidas vaistams ligoninėse.
2. Užbaigti taupomųjų bankų sektoriaus reformą, be kita ko, taikant teisėkūros priemones, ir užbaigti valstybės taupomųjų bankų restruktūrizavimą ir privatizavimą.
3. Konsultuojantis su socialiniais partneriais ir pagal nacionalinę praktiką skatinti derinti darbo užmokestį ir produktyvumą atsižvelgiant į įgūdžių ir vietos darbo rinkos sąlygų skirtumus, taip pat į regionų, sektorių ir įmonių ekonominės veiklos rezultatų skirtumus. Imtis darbo paieškos pagalbos ir profesinio orientavimo kokybės ir efektyvumo didinimo veiksmų, be kita ko, sprendžiant jaunimo nedarbo problemą. Racionalizuoti minimalių pajamų ir paramos šeimoms programas ir skatinti judėjimą regionų mastu.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

⁽²⁾ OL C 272, 2015 8 18, p. 98.

4. Pašalinti kliūtis, trukdančias įmonėms augti, įskaitant kliūtis, atsirandančias dėl taisyklių, taikomų atsižvelgiant į įmonės dydį, patvirtinti planuojamą profesinių paslaugų reformą ir sparčiau įgyvendinti Įstatymą dėl rinkos bendrumo.

Priimta Briuselyje 2015 m. liepos 14 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

P. GRAMEGNA
